

Handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor

DELPROGRAM 2019–2022

Fallprevention

Dokumentnamn Delprogram Fallprevention	Antagen 2020-04-06	Beslutsinstans Kommunfullmäktige
Dokumenttyp Plan	Diarienummer KS2020/2	Ersätter Gäller från och med 2020-04-06

Fallprevention

Fall med påföljande konsekvenser i form av frakturer och andra skador utgör ett stort hälsoproblem i samhället. Även fall utan kroppsskada ger försämrad livskvalitet, eftersom den som fallit ofta begränsar sina aktiviteter av rädsla för att falla igen. Ett fall är en oväntad händelse då en person oavsiktligt förflyttas till en högre eller lägre nivå, exempelvis ramlar ner på golvet, hasar ur en stol, faller från en stege eller snubblar på trottoarkant. Fallolyckor är de olyckor som orsakar flest dödsfall, flest antal inläggningar på sjukhus och flest antal besök på akutmottagningar.

Siffror från socialstyrelsen visar att över 1 000 personer dog av fallolyckor 2016. Cirka 69 000 personer skadades så allvarligt att de fick läggas in på sjukhus. De flesta var 80 år och äldre. I Dalarna visar statistik från socialstyrelsen att antal slutenvårdade personer med fallskador, 65 år och äldre år 2016 uppgick till 1 663. Samma år var antal slutenvårdade personer med fallskador i Dalarna i alla åldrar 2 385. Under 2016 var det i Dalarna 29 personer över 65 år och äldre, som dog av fallolyckor. Siffran för alla dödsfall i Dalarna orsakade av fall, alla åldrar var 32 personer 2016.

Orsaker till fall

Orsaker till fall kan relateras till individuella faktorer, livsstil, sociala faktorer och miljöfaktorer. Risker för fall och fallolyckor är en följd av samspelet mellan omgivning, kapacitet och aktivitet. Det kan vara barn som skadas under lek, människor som skadas i arbetet eller vid fritidssysselsättningar. Hos de äldre (65 år och äldre) sker fallen ofta i hemmet i vardagliga situationer. Svårigheter att gå, nedsatt balans, nedsatt muskelstyrka, vissa läkemedel, syn- och hörselproblematik innebär ökad fallrisk för äldre personer. Riskfaktorer för skada/fraktur kan till exempel vara hög ålder, låg bentäthet, låg kroppsvikt och tidigare fraktur. (*Systematiskt arbete för äldres säkerhet, Räddningsverket, IMS, 2007*)

I åldersgruppen 65 år och äldre kan ett fall vara det som gör att man övergår från att ha klarat sig helt själv till att bli beroende av hemtjänst, rehabilitering, hjälpmedel och bostadsanpassning. Förutom den livskvalitetsförsämring som detta innebär för den enskilda personen så genererar det dessutom stora kostnader för samhället.

Samhällets totala kostnader, som är förknippade med fallolyckor enbart bland äldre, uppskattas till ungefär 14 miljarder kronor årligen, fördelat mellan direkta kostnader (cirka fem miljarder) och kostnader för livskvalitetsförsämringar (omkring nio miljarder). I dessa kostnader ingår inte produktionsbortfall och fritidsförlust. Om man fördelar kostnaderna på varje enskild medborgare i Sverige, blir det ungefär 1 500 kronor per individ. (*Fallolyckor bland äldre, H. Gyllensvärd, Statens folkhälsoinstitut, 2009*)

Vansbro äldreomsorg

Verksamheterna arbetar systematiskt gällande fallprevention. De flesta fall leder inte till någon skada och större delen av fallen inträffar i eget boende. I samband med fall görs en enkel analys, för att kunna göra förbättringar i miljön eller på annat sätt minska fallrisken.

Förflyttningsutbildning

Kommunens rehab-personal genomför fortlöpande förflyttningsutbildning för all omvårdnads- och omsorgspersonal i sociala sektorn. Målet är att personalen ska ha kunskap om trygga förflyttningar.

Övriga insatser

Personal och entreprenörer arbetar utifrån fastställda rutiner med förebyggande åtgärder i form av sandning vid kommunens fastigheter under vinterhalvåret.

Förebyggande åtgärder vid samtliga kommunala lekplatser i form av besiktning av extern besiktningsman genomförs årligen. Syftet är att skapa trygga och säkra lekplatser för att minska antalet fallolyckor och övriga skador.

Målsättning	Aktiviteter	Ansvar	Medverkande	Klart
Minimera halkolyckor vid kommunala fastigheter	Sandning	Intern service Gata park	Kommunal personal Externa entreprenörer	Löpande
Höja säkerheten vid kommunala lekplatser	Besiktning, upprustning	Intern service Gata Park	Extern besiktningsman Kommunal personal Entreprenörer	Löpande
Skapa säkra lekplatser med godkända fallskydd	Ta bort farlig utrustning vid lekplatser	Intern service Gata Park	Kommunal personal Entreprenörer	Löpande
Säkra förflyttningar	Förflyttningsutbildning till omvårdnads-/omsorgspersonal	Rehab personal Enhetschef Verksamhetschef enligt HSL ¹	Omvårdnads-/omsorgspersonal, Legitimerad SSK ²	Löpande
Strukturerat riskbedömningsarbete för alla 65+ inom HSL och SOL ³ -verksamheten	Riskbedömning	MAS Verksamhetschef enligt HSL	Legitimerad SSK Legitimerad AT-läkare Legitimerad Fysioterapeut Arbetsterapeut Fysioterapeut	Löpande

¹ Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

² Legitimerad sjuksköterska

³ Socialtjänstlag (2001:453)